

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีภารกิจในการพัฒนาระบบ รูปแบบการดำเนินงานคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพแก่ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก คนไร้ที่พึ่ง และผู้กระทำความผิดตามกฎหมายควบคุมการขอลาตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่คนไร้ที่พึ่ง การพัฒนาศักยภาพแก่หน่วยงานในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรสวัสดิการชุมชน องค์กรภาคเอกชนอื่น โดยได้มีการดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการคุ้มครอง คนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ในรูปแบบของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 11 แห่ง และ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิต 3 แห่ง และการประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยศูนย์คุ้มครอง คนไร้ที่พึ่งจังหวัด เพื่อคุ้มครองช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ให้มีปัจจัยพื้นฐาน ในการดำรงชีวิต และสามารถฟื้นฟู สภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเช่นเดียวกับ บุคคลทั่วไป

และเพื่อการพัฒนา รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ในการให้บริการสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์แก่กลุ่มเป้าหมายประสบปัญหาทางสังคม สามารถดำรงชีวิต และพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ดังนั้น กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีนโยบายให้ท้องถิ่นและชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคมใน ระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยดำเนินโครงการ “ตำบลต้นแบบ ห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน” โดยมุ่งหวังให้มีการส่งเสริมชุมชน ให้ตระหนัก มีการยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันข้อคิดเห็น ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน นำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติของ กลุ่มเป้าหมาย และชุมชนร่วมกันส่งเสริมหรือพัฒนาศักยภาพ ตลอดจนจัดบริการสวัสดิการในชุมชน เพื่อดูแลกลุ่มเป้าหมายในฐานะสมาชิกของชุมชน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเสี่ยงจะเข้าสู่การเป็น คนเร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข เกิดเป็นชุมชนน่าอยู่ (Safety) ประชาชน ได้รับบริการสวัสดิการสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (Smart) ประชาชน ในชุมชนมีความสุข (Smile) และเกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียง (Sufficiency) และมุ่งสู่การเป็นสังคม สวัสดิการ หรือสวัสดิการสังคมก้าวหน้า

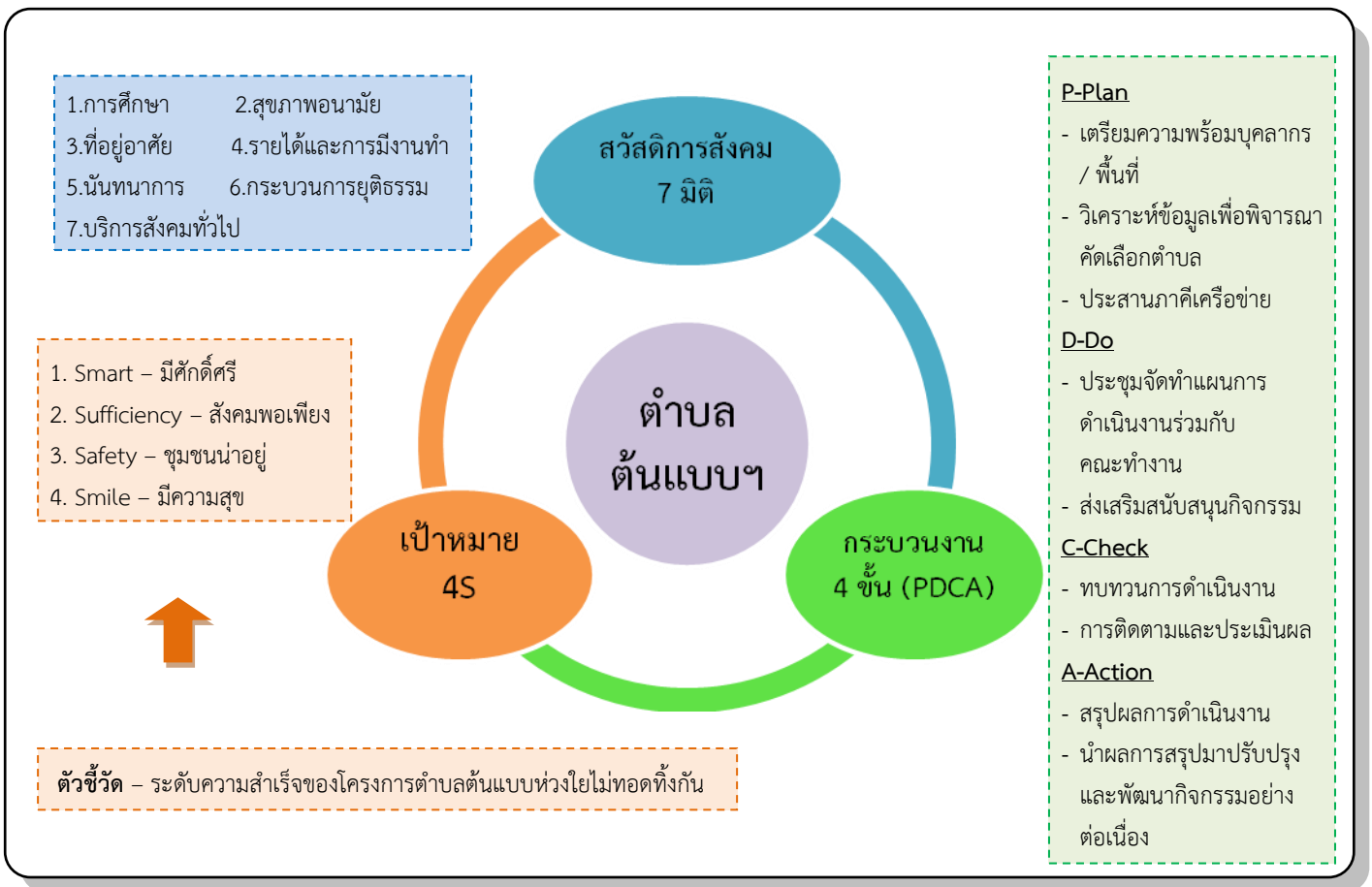
วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น ให้ตระหนัก ยอมรับคนเร่ร่อน คนไร้ที่พึ่ง ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนและมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือคนเร่ร่อน คนไร้ที่พึ่ง
2. เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นจัดบริการสวัสดิการในชุมชน เพื่อดูแลกลุ่มเป้าหมายในฐานะสมาชิกของชุมชน
3. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเสี่ยงจะเข้าสู่การเป็นคนเร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างปกติสุข

เป้าประสงค์และตัวชี้วัดที่สำคัญ

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการขั้นพื้นฐาน 2. ประชาชนเข้าใจ รับรู้ และมีส่วนร่วมในการคุ้มครองกลุ่มเป้าหมาย 3. การเกิดหุ้นส่วนทางสังคมในการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย 4. ภาครัฐหรือข่ายสามารถขับเคลื่อนการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ 	<p>ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการตำบลต้นแบบห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน</p> <p><i>*ตามตัวชี้วัดที่กองฯ กำหนด (หน้า 5)*</i></p>

กรอบคิดในการดำเนินโครงการ (กรอบ 7-4-4)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดขอบเขตการจัดสวัสดิการไว้ 7 มิติ ได้แก่

(1) **สวัสดิการด้านการศึกษา** หมายถึง สิ่งที่ประชาชนพึงได้รับในการส่งเสริมพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

(2) **สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย** หมายถึง สิ่งที่ประชาชนพึงได้รับ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การส่งเสริมพัฒนา สุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึง ผู้อยู่ในภูมิภาค ท้องถิ่นห่างไกล หรือด้อยโอกาส ก็พึงจะต้องได้รับการสวัสดิการ สังคม ด้านสุขภาพอนามัย ที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมสอดคล้องกับ ความต้องการ และสถานการณ์ปัญหา

(3) **สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย** หมายถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควร ตามอัตภาพ เพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มา อย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัด มีมลพิษเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

(4) **สวัสดิการด้านการมีรายได้และการมีงานทำ** หมายถึง การที่ประชาชนมีงานที่ก่อให้เกิดรายได้ เพียงพอแก่การดำรงชีพ โดยงานที่ทำงานจะต้องมีสวัสดิการอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ อุบัติภัยต่างๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย

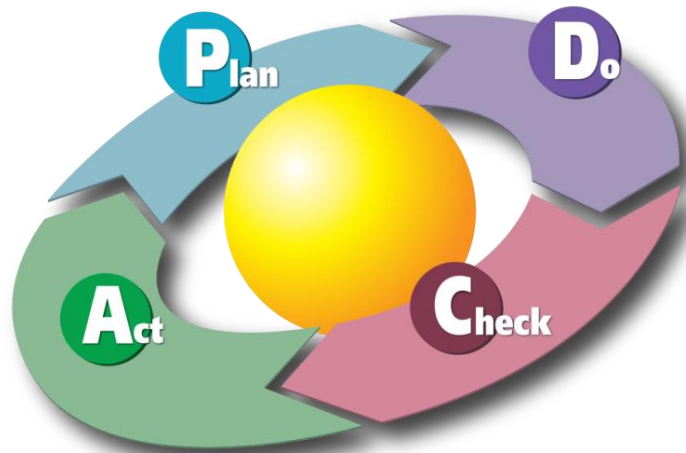
(5) **สวัสดิการด้านนันทนาการ** หมายถึง การที่ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมายไม่เป็นการเอาเปรียบ ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ

(6) **สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม** หมายถึง การที่ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม สามารถเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้ และได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

(7) **สวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป** หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ

กระบวนการงาน 4 ขั้น (PDCA)

PDCA หรือ Deming Cycle หรือ Shewhart Cycle* คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย

1. **Plan (วางแผน)** หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้

2. **Do (ปฏิบัติตามแผน)** หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการ มีวิธีการ ดำเนินการ เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการ และมีผลของการดำเนินการ

3. **Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน)** หมายถึง การประเมินแผน การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ อีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมิน ที่ยุ่งยากซับซ้อน

4. **Act. (ปรับปรุงแก้ไข)** หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการ ในปีต่อไป

*ที่มา <https://th.wikipedia.org/wiki/PDCA> (20 มีนาคม 2561)

ตัวชี้วัด – ระดับความสำเร็จของโครงการตำบลต้นแบบห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน

พื้นที่ตำบลเดิม

ระดับคะแนน	ขั้นตอนความสำเร็จ	
	รอบ 6 เดือน	รอบ 12 เดือน
3	หน่วยงานจัดทำแผนบูรณาการภายใต้บันทึกความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับพื้นที่ตำบลต้นแบบเดิม	หน่วยงานและพื้นที่ที่มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานประจำปีร่วมกัน
4	ดำเนินการตามแผนฯ ไม่ครบถ้วนตามที่กำหนด	หน่วยงานและพื้นที่จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ส่งกองฯ ครบถ้วน แต่ล่าช้ากว่ากำหนด
5	ดำเนินการตามแผนฯ แล้วเสร็จครบถ้วน	หน่วยงานและพื้นที่จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ส่งกองฯ ครบถ้วน และส่งภายใน 15 กันยายน 2562

พื้นที่ตำบลใหม่

ระดับคะแนน	ขั้นตอนความสำเร็จ	
	รอบ 6 เดือน	รอบ 12 เดือน
3	ศึกษา และ รวบรวม ข้อมูล พื้นที่ ที่คัดเลือกเป็นตำบลต้นแบบ	ระดมทรัพยากร - ประชุมหารือ/รูปแบบการจัดกิจกรรม - เตรียมความพร้อมบุคลากรและภาคีเครือข่าย - จัดทำแผนร่วมกับบุคลากรและภาคีเครือข่าย
4	พิจารณาคัดเลือกตำบลต้นแบบ	จัดกิจกรรมตามแผนที่วางแผนครบถ้วน
5	ประสานพื้นที่เพื่อดำเนินโครงการตำบลต้นแบบฯ	จัดทำ MOU ด้านการช่วยเหลือช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง คนขอทานและผู้ประสบปัญหาภัยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการดำเนินโครงการ “ตำบลต้นแบบ ห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน” ตามกระบวนการ PDCA

1. Plan (วางแผน) ด้วยหลัก “รู้ชุมชน” และ “รู้ปัญหา”

1.1 การเตรียมความพร้อมบุคลากร ดำเนินงานเตรียมความพร้อม การเตรียมข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสังกัดกระทรวง พม. ให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ “ตำบลต้นแบบ ห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน”

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนบูรณาการภายใต้บันทึกความร่วมมือ (MOU) จัดเตรียมข้อมูลพื้นที่ตำบล ในการดำเนินโครงการ “ตำบลต้นแบบห่วงใย ไม่ทอดทิ้งกัน” ประกอบด้วย

- การทำความเข้าใจในสภาพพื้นที่ และการศึกษา รวบรวมข้อมูลชุมชน ทูทางสังคม แผนชุมชน แผนท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น ลักษณะการประกอบอาชีพ จำนวนประชากร (จปฐ.) หน่วยงานในพื้นที่ สถานการณ์ต่าง ๆ ของชุมชน

- นำผลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล มาประกอบการเพื่อดำเนินกิจกรรม

1.3 การประสานพื้นที่ เพื่อนำเสนอการดำเนินโครงการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำในพื้นที่ เพื่อจัดเตรียมและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

2. Do (ปฏิบัติตามแผน) ด้วยหลัก “รู้วิธีการ” และ “รู้งาน”

2.1 การจัดหมวดหมู่ของปัญหาในลักษณะเชิงพื้นที่ เชิงประเด็น เชิงกลุ่มเป้าหมาย และร่วมคิดสาเหตุของปัญหาร่วมกัน ร่วมกำหนดแนวทาง แผนการแก้ไขปัญหา

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติ การพัฒนาเชิงบูรณาการจากหน่วยงาน องค์กร บุคคลที่มีส่วนร่วม

2.3 การกำหนดกระบวนการดำเนินกิจกรรมที่กำหนด เป็นรูปแบบในการแก้ไขปัญหาในชุมชน รวมทั้งการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ จัดบริการสวัสดิการสังคมในชุมชนเพื่อดูแลคนเร่ร่อน คนไร้ที่พึ่ง โดยผ่านกลไกการทำงานของคณะทำงานโครงการตำบลต้นแบบ ห่วงใยไม่ทอดทิ้งกันในพื้นที่

2.5 ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ (ปฏิบัติตาม Action plan) โดยเป็นการเสริมสร้างพลังทางสังคม มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวง พม. ในจังหวัด องค์กรปกครอง ตลอดจนภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด โดยมีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมที่จัดขึ้นในตำบล

3. Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) ด้วยหลัก “รู้ติดตาม”

3.1 ประชุมทบทวนผลการดำเนินโครงการ และกิจกรรมตามแผนการดำเนินการเป็นระยะ โดยคณะทำงานโครงการ “ตำบลต้นแบบ ห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน” จัดประชุมรูปแบบการจัดสวัสดิการ แลกเปลี่ยน

เรียนรู้เพื่อทบทวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วว่าประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ หรือมีปัญหาอุปสรรคอะไร แล้วนำผลจากการทบทวนไปปรับปรุงมาปรับปรุง พัฒนารูปแบบการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

3.2 การติดตามและประเมินผล โดยการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน และสมาชิกในชุมชน ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมที่กำหนด

4. Act (ปรับปรุงแก้ไข)

4.1 การสรุปบทเรียนและการถอดบทเรียน ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการ โดยประเมินผลการดำเนินการว่า สิ่งที่ทำมีการมีผลดี ผลเสียอย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์เป็นไปตามที่กำหนดไว้เพียงใด เพื่อสามารถนำมากำหนดแนวทางการปฏิบัติใหม่ที่ดีและมีประสิทธิภาพ การประเมินผล สามารถทำได้ ทั้งการประเมินตนเอง การประเมินอย่างมีส่วนร่วมโดยกลุ่มเป้าหมายและองค์กรเครือข่าย และการประเมินโดยองค์กรภายนอก

เป้าหมาย 4S

สิ่งสำคัญที่บ่งชี้ว่า กลุ่มเป้าหมายในชุมชน **ได้รับบริการสวัสดิการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ จนนำไปสู่การเป็น “ตำบลต้นแบบ ห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน”** นั้น สามารถวัดได้จาก **องค์ประกอบ 4S** ซึ่งเป็นเส้นทางสู่เป้าหมายของการดำเนินงานโครงการฯ โดยมีรายละเอียดการวัดระดับความสำเร็จ ดังนี้

1. **Smart มีศักดิ์ศรี** หมายถึง การได้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยคำนึงถึงการไม่เลือกปฏิบัติ ทุกคนได้รับสวัสดิการขั้นพื้นฐาน การคุ้มครองโอกาส และสิทธิประโยชน์ทางสังคม

2. **Sufficiency สังคมพอเพียง** หมายถึง มีการเกื้อกูลกันในชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองมาเป็นฐานในการดำรงชีวิต และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

3. **Safety ชุมชนน่าอยู่ ปลอดภัย** หมายถึง สมาชิกในชุมชนรู้สึกปลอดภัย ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ เช่น สภาพร่างกาย สภาพจิตใจ สังคม ครอบครัว อาชีพ รายได้ มีความรักในชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัย ไม่ต้องออกไปเร่ร่อนหางานทำต่างถิ่น

4. **Smile มีความสุข** หมายถึง คนในชุมชนมีสุขภาวะดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม

**หมายเหตุ การเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดดังกล่าว ดำเนินการโดยการเก็บแบบสอบถาม ซึ่งแนบไว้ในภาคผนวก*

ภาคผนวก

รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการตำบลต้นแบบ ห่วงใยไม่ทอดทิ้งกัน

1. ชื่อโครงการ / กิจกรรม.....
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ.....
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (ฝ่าย)
4. วัน เวลา สถานที่จัดโครงการ
5. วัตถุประสงค์โครงการ.....
6. งบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561.....
7. พื้นที่ดำเนินการ.....
 - ข้อมูลพื้นที่
8. ผู้เข้าร่วมโครงการ
 - จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ / กิจกรรม ทั้งหมด คน
9. วิธีการดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

.....
10. แผนการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....

.....
11. ผลการดำเนินงานตามโครงการ

.....

.....

.....

.....

.....
12. ภาพประกอบ